

La muntanya de Manresa

NATURA URBANA. El Collbaix és una muntanya petita i gairebé insignificant si la comparem amb altres muntanyes de la comarca: Sant Llorenç del Munt o Montserrat. És un turó baix compartit per manresans al sud; fonollosencs a la major part del cim, a l'oest i al vessant obac; santjoanencs a l'est, i rajadellencs el tros de Punta-sabata. És el punt més alt de Manresa, té 543 metres d'alçada. Els conformadors de tal prominència sobre el pla són els cursos d'aigua que l'envolten: el riu Cardener a l'est, la riera de Rajadell pel vessant sud i la riera de Fonollosa pel vessant nord.

No obstant, aquí la mida no importa, el valor no el té per la poca alçada. La muntanya és un referent, un símbol per als manresans, un entorn d'oci i caminades. A més, és una excel·lent talaia, un magnífic observatori per contemplar el pla del Bages. És la muntanya dels manresans i és important pel que té i pel que ens mostra. No es pot entendre el paisatge de Manresa si no hi dibuixem Collbaix, ja que forma part de l'esperit de la ciutat.

Alguns valors de la mateixa muntanya els destacava l'escriptor i polític manresà Vicenç Prat i Brunet, quan deia: «a Collbaix, emoció insignificant i pedruscalls significats». Els pedruscalls són els blocs gegants de conglomerats del cim que sembla que en algun moment puguin caure vessant avall, al costat dels que ja ho han fet. També al cim, entre el sòl pobre i esquifit d'entremig els blocs, hi podem trobar una raresa botànica, un narcís de flor blanca, la nadala menuda (*Narcissus dubidus*).

Des de dalt estant, un desnivell de 300 metres ens permet gaudir d'un paisatge molt divers. Un immens tapís o mosaic, transformat pel temps, que ens explica la història de la societat bagenca: ens diu com érem, com som i fins i tot cap a on anem, ja que hi podem entrellucar el futur i empenta de la ciutat i dels pobles del pla.

Observem una gran matriu agroforestal amb fragments de conreu de secà a les parts més baixes i planes. Regadiu a prop dels cursos fluvials i la Sèquia. Boscals als espais més elevats i inaccessibles. I disperses arreu, àrees de brolles, garrigues, pastures, erms i zones abandonades. Entremig d'aquesta matriu hi ha polígons industrials massa grans, alguns en desús i repetits de forma incoherent prop dels pobles i ciutats. També hi veiem un creixement urbà desmesurat, sovint caòtic i desendreçat, a les vores de l'espai agroforestal. I, finalment, infraestructures viàries imprescindibles, però construïdes de forma poc curosa sobre el pla. Tot plegat, un clar reflex de la transformació d'una societat agrícola que ha esdevingut una societat industrial i insostenible econòmicament i ecològicament.

Collbaix des de la plana de les Torres Foto: Ignasi Cebrian